



Habitat van Italiaanse kamsalamander bij Apeldoorn (GE).
Habitat of Italian crested newt near Apeldoorn, province of Gelderland.

de kleine watersalamander voor. In Nederland geldt dit voor alle locaties, en op enkele zelfs met de daar ook niet van nature voorkomende Alpenwatersalamander.

Habitat

De Italiaanse kamsalamander maakt in zijn natuurlijke verspreidingsgebied gebruik van allerhande voortplantingswateren, met een voorkeur voor grotere permanente poelen en moerassen zonder vis, in vlakke tot heuvelachtige terreinen (ANDREONE & MARCONI 2006, FICETOLA & DE BERNARDI 2004). Van de Europese kamsalamandersoorten heeft de Italiaanse kamsalamander de breedste ecologische amplitude als het gaat om de keuze van voortplantingswateren (ARNTZEN 2003). De soort gebruikt kleine putten, afgravingen, sloten en kunstmatige poeltjes tot rijk beplante vijvers en wateren in steengroeven zonder beplanting. De Italiaanse kamsalamander zou sneller nieuwe, meestal vegetatieloze wateren koloniseren dan de kamsalamander (ARNTZEN & THORPE 1999), die een voorkeur heeft voor verder ontwikkelde en stabiele wateren met veel watervegetatie. De Italiaanse kamsalamander kan hierdoor sneller profiteren van nieuwe voortplantingswateren.

Er is relatief weinig bekend van de landhabitat. Rond het Ameisenmeer in Oostenrijk werden gezenderde dieren na de voortplanting vooral gevonden in gangen en holen van knaagdieren, 5-80 cm onder de oppervlakte aan de rand van en in het bos en ook onder stenen en stronken. Mannetjes bleven daarbij binnen een afstand van 200 m van het water. Vrouwtjes trokken tot 300 m weg (SCHABETSBERGER ET AL. 2004). Volgens Cabela et al. (2001) heeft de Italiaanse kamsalamander van alle Oostenrijkse amfibieën de hoogste tolerantie ten opzichte van agrarische landschappen.

Bescherming

De Italiaanse kamsalamander is, evenals de kamsalamander, strikt beschermd onder de Habitatrictlijn in haar natuurlijke verspreidingsgebied. In Nederland is de Italiaanse kamsalamander, in tegenstelling tot de kamsalamander, niet beschermd als inheemse soort onder de Flora- en faunawet, maar alleen als het gaat om de handel in uit het wild gevangen exemplaren.

Om een beeld te krijgen van de effecten van de Italiaanse

kamsalamander op de kamsalamander, is nader onderzoek dringend gewenst. Ervaringen in Engeland en Zwitserland zijn niet direct te vertalen naar de Nederlandse situatie, omdat daar al kamsalamanders in het introductiegebied aanwezig waren. Op de Veluwe ontbreekt de kamsalamander grotendeels, waardoor de Italiaanse kamsalamander waarschijnlijk nauwelijks concurrentie ondervindt. Hybridisatie tussen beide soorten (ARNTZEN & THORPE 1999, BREDE ET AL. 2000) is in Nederland voorsnog niet aangetoond.

Inventarisatie

Zie onder kamsalamander.

Bijzonderheden

In gevangenschap zijn flavistische dieren bekend (zie foto in BOUWMAN & BOGAERTS 2001).

De Italiaanse kamsalamander is een eenvoudig te houden en te kweken salamander (ENGELS 1998; PASMANS 1999), die ook als proefdier in laboratoria prima gedijt (BEEBEE & GRIFFITHS 2000). Gekweekte exemplaren van deze soort mogen in Nederland in gevangenschap gehouden worden en kunnen voor educatieve doeleinden een goede vervanging zijn voor inheemse diersoorten. Neotenie is bekend van deze soort (ARNTZEN 2003, GRIFFITHS 1996). Zoals bij alle kamsalamanders komt ook bij de Italiaanse kamsalamander door een genetische afwijking maar de helft van alle eieren uit (MACGREGOR & HORNER 1980).

Sergé Bogaerts

SUMMARY

Italian crested newt *Triturus carnifex*

Distribution: The Italian crested newt was first found in the Netherlands in 1999. It is restricted to the Veluwe area in the province of Gelderland. It is present in the triangle between the towns of Apeldoorn, Nunspeet and Epe. The core area seems to be west of the village of Vaassen.

Status: The Italian crested newt is, as well as the northern crested newt, listed on the Habitats Directive. In the Netherlands the Italian crested newt is not protected by Dutch legislation as it is not an indigenous species. Five out of 44 ponds examined in 2005 harboured Italian crested newts. More than ten locations are currently known and locally the Italian crested newt is abundant and breeds successfully. The Italian crested newt is present in ponds where populations of the northern crested newt occur. Research is needed to find out if the presence of the Italian crested newt affects the northern crested newts in the Netherlands, e.g. by means of hybridisation or competition.

Remarks: The Italian crested newts most probably originate from a garden and pond centre near Vaassen, where this species was sold in the 1970s and where specimens might have escaped. The area where Italian crested newts occur, has been somewhat neglected by herpetologists in the past. This might be the reason for the late discovery of the species. On the other hand, the Italian crested newt looks very similar to the northern crested newt, and earlier sightings of 'northern crested newts' in this region might in fact have been Italian crested newts.